

I Daugbjerg kan du rulla ner i underjorden

Daugbjerg kalkgruvor hör till det mest spännande man kan uppleva som turist i Danmark. Dessutom kan man numera ta sig lika långt ner i gruvan med rullstol som till fots.

Förutsatt att man inte lider av klaustrofobi. I så fall är ett glas vin och en bit ost i ett av de yttre schakten en tillräckligt stark upplevelse.

Daugbjerg kalkgruvor var i drift i århundraden innan de föll i glömska under 1800-talets senare hälft. I samband med ett jordskred 1926 upptäcktes en tidigare okänd ingång. Därefter blev, till många föräldrars fasa, de till synes oändliga gruvgångarna först och främst ett tillhåll för traktens barn.

Dessutom lockades äventyrare och grottforskare från när och fjärran till de mörka, fuktiga och livsfarliga gruvgångarna. Till exempel var det näst intill omöjligt att hitta ut ur gruvan om ljuslyktan slocknade.

4 mil långa

Uppskattningsvis är de avsmalnande gruvgångarna 30-40 kilometer långa och mer än hundra meter djupa. Några exakta mått är inte kända på grund av

att det är både trångt och farligt att krypa för långt in i gångarna.

För 12 år sedan tog makarna Else och Aage Christensen över ansvaret för Daugbjerg kalkgruvor. Samtidigt riskerade nya jordskred och ras att på nytt täppa till ingången.

En av de första åtgärderna blev därför att stabilisera ingången med hjälp av cement och tjocka järnbalkar. Dessutom försågs de yttre gruvgångarna med dämpad belysning samtidigt som de gjordes tillgängliga för rullstolsburna turister.

Idag kan man ta sig ända in till botten av den öppna delen av gruvan med rullstol. Även om det kräver viss ansträngning eftersom förhållandena försämras successivt ju längre in i gruvan man kommer.

Else Christensen tillbringade sin barndom med att leka i gruvgångarna. I dag äger och driver hon Daugbjerg kalkgruvor tillsammans med maken Aage.

32 rullstolar samtidigt

– Som mest har vi haft 32 rullstolar nere i gruvan samtidigt. Men då var det så trångt att det var viktigt att de som åkte först inte led av klaustrofobi. Gångarna en bit in i gruvan är nämligen så smala att det inte går att komma förbi bakomvarande rullstol, om man plötsligt måste ut, berättar Else som trots att hon lekte i de mörka gruvgångarna som barn, har stor respekt för den känsla av instängdhet som drabbar många när de befinner sig inne i gruvan.

På väg ner i gruvan. För 12 år sedan höll ingången på att rasa vilket åtgärdades med hjälp av kraftiga järnbalkar och cement. I dag är gruvan en säker plats, om man inte lider av klaustrofobi.

Tack vare konstant temperatur året runt är de till synes oändliga gruvgångarna en perfekt förvaringsplats för tonvis med ost och tusentals flaskor vin.

– Trots flera försök att ta reda på det är det ingen som vet exakt hur långa gruvgångarna är. Ju längre in man kommer desto mindre utrymme blir det. Till slut blir man tvungen att krypa och pressa sig fram.

– Som turist är det naturligtvis inte tillåtet att gå så långt in i gruvgångarna. När man är som längst in i den öppna delen av gruvan är man 60 meter under jorden. Det tycker de flesta är mer än nog. Faktum är att jag själv bara har varit inne i den djupaste, öppna delen av grottan tre gånger, trots att jag tillbringat merparten av mitt drygt 60-åriga liv i grottans närhet, fortsätter Else och rekommenderar dem som lider av klaustrofobi att närma sig grottans djup i etapper.

Man måste vänja sig

– Om man vänjer sig successivt vid instängdheten brukar det gå bättre. Men människor är som bekant olika. En gång blev jag uppsökt av en man som precis hade kommit upp ur den djupaste, öppna delen av gruvan.

– Han var oerhört upprymd och berättade att besöket i gruvan var det bästa han varit med om i hela sitt liv. Dessutom sa han att han var beredd att betala vad som helst för att få tillbringa en hel natt ensam i mörkret, längst ner i gruvan. Naturligtvis kunde jag inte säga nej till en sådan förfrågan.

Besökare som inte är lika roade av att dela utrymme med uppskattningsvis 7.000 fladdermöss, fördelade på fem olika arter, rekommenderar Else att istället ta ett glas vin och en bit ost i ett av de rymligare schakten strax innanför gruvans mynning. I schaktet har taket försetts med hundratals små glödlampor som bildar en stjärnklar "himmel"

samtidigt som klassisk musik strömmar ut ur högtalare som gömms undan bakom utskjutande stenar och block.

Utmärkt förvaring

Tack vare konstant temperatur och luftfuktighet året runt, är schakt och gångar utmärkta förvaringsplatser för så väl vin och ost som korv och andra förnödenheter. I dag lagras tusentals vinbuteljer och tonvis med ost bakom låsta galler i till synes oändliga gångar.

På 1600-talet var gruvorna bland annat tillhåll för rövare och banditer som gömde sig undan lagens långa arm i något av de oräkneliga schakten.

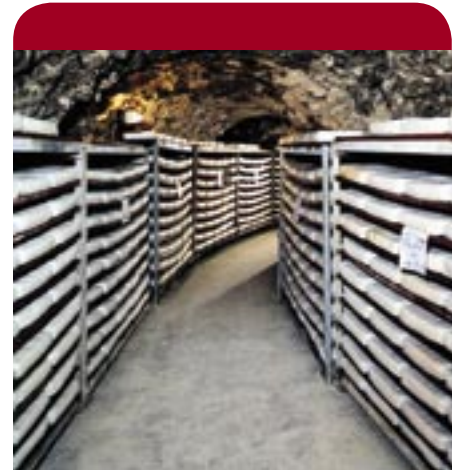
Till exempel huserade Danmarks svar på Robin Hood, Jens Långkniv, i gruvorna under ett par decennier i början av 1600-talet.

Enligt vissa historieberättare kidnappade Jens Långkniv ortens prästfru, den rödhåriga och mycket åtråvärda Claudine, för att därefter med våld släpa ner henne i gruvorna. Andra menar istället att Jens Långkniv var en populär kvinnokarl och att den otillfredsställda Claudine frivilligt följde med ner i underjorden.

Exakt hur det förhöll sig med den saken lär aldrig bli känt eftersom det finns få anteckningar bevarade från den tiden. Istället har historierna gått i arv från mun till mun.

När det gäller Jens Långkniv vet man med säkerhet bara att han var i klammeri med rättvisan samt att Claudine - frivilligt eller ofrivilligt - tillbringade en hel del tid i gruvorna. När konungens soldater till slut hittade och dödade Jens Långkniv var det sedan han blivit igenkänd utanför gruvan av en värdshusvärd.

Text o foto Stefan Liljeholm

FAKTARUTA

Ort: Daugbjerg kalkgruvor ligger i Stoholm, mitt på norra Jylland, mindre än en timmas bilresa från Ålborg eller Thisted flygplats. Närmaste större stad är Viborg.

Logi och telefonnummer: I Hals utanför Ålborg, 200 meter från havet och mindre än en timmas bilresa från kalkgruvorna, finns fyra handikappanpassade hus till uthyrning. Husen ägs av Dansk Handicap Forbund, Aalborgavdelningen.

Telefon: 0045 98 13 35 92.

Dessutom finns det gott om så väl fina campingplatser som kroer och hotell i norra Jylland. Danmarks Turistråd svarar på frågor och skickar broschyrer på beställning. **Telefon:** 08-440 54 00.

Gruvgångarnas längd: Uppskattningsvis 30-40 kilometer.

Gruvans djup: Mer än 100 meter (ingen har i modern tid varit helt nere på botten).

Öppettider: Året runt. Som regel dagligen (det är alltid en god idé att kontrollera om gruvan är öppen innan man ger sig iväg). När gruvan öppnar och stänger beror delvis på antalet besökare.

Information per telefon: Telefonnumret från Sverige direkt till gruvan är 0045 97 54 83 33.

Bästa årstid: Eftersom temperaturen i gruvan är konstant 8° spelar det ingen roll vad det är för väder utanför gruvan.

Hemsidor: Sök på Daugbjerg eller gå in på www.bremdal.com/turist/daugbjerg.html